

UNIVERZITA KARLOVA
Právnická fakulta

Chrání česká ústava svobodný Internet?

21.10.2015

Marek Antoš

Počet stránek

“[M]ost important decisions affecting the future of freedom of speech will not occur in constitutional law; they will be decisions about technological design, legislative and administrative regulations, the formation of new business models, and the collective activities of end-users”

-- Jack M. Balkin, The Future of Free Expression in a Digital Age, 2009

Obecná pravidla a doporučení pro využívání řízení datového provozu při poskytování služby přístupu k síti internet

Český telekomunikační úřad (dále jen „Úřad“) v souladu s Opatřením č. 7 Státní politiky v elektronických komunikacích – Digitální Česko v. 2.0 Cesta k digitální ekonomice, který vláda České republiky přijala svým usnesením č. 203 ze dne 20. března 2013 (dále jen „Digitální Česko“), připravil a zveřejňuje soubor obecných pravidel a doporučení pro využívání řízení datového provozu při poskytování služby přístup k síti internet. Při tvorbě obecných pravidel a doporučení Úřad vycházel z platné právní úpravy a dokument vydává s ohledem na ustanovení § 5 odst. 3 písm. b), d) a g) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích

Paragraf	Nadpis
§ 1-18	480/2004 Sb.
§ 1-13	ČÁST PRVNÍ O NĚKTERÝCH SLUŽBÁCH INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTI
§ 1	Předmět úpravy
§ 3-6	Odpovědnost poskytovatelů zprostředkovatelských služeb
§ 3	Odpovědnost poskytovatele služby za obsah přenášených informací
§ 4	Odpovědnost poskytovatele služby za obsah automaticky dočasně meziukládaných informací
§ 5	Odpovědnost poskytovatele služby za ukládání obsahu informací poskytovaných uživatelem
§ 7	Šíření obchodních sdělení

4/18

§ 3

Odpovědnost poskytovatele služby za obsah přenášených informací

(1) Poskytovatel služby, jež spočívá v přenosu informací poskytnutých uživatelem prostřednictvím sítí elektronických komunikací nebo ve zprostředkování přístupu k sítím elektronických komunikací za účelem přenosu informací, odpovídá za obsah přenášených informací, jen pokud

- a) přenos sám iniciuje,
- b) zvolí uživatele přenášené informace, nebo
- c) zvolí nebo změní obsah přenášené informace.

(2) Přenos informací a zprostředkování přístupu podle [odstavce 1](#) zahrnuje také automatické krátkodobě dočasné ukládání přenášených informací.

Moje teze:

- V evropském kontextu Balkinův závěr neplatí!
- Svoboda Internetu, včetně síťové neutrality a neodpovědnosti prostředníků, má lidskoprávní garanci (čl. 10 Úmluvy, čl. 17 LZPS)

„Kongres nesmí vydávat zákony zavádějící nějaké náboženství nebo zákony, které by zakazovaly svobodné vyznávání nějakého náboženství; právě tak nesmí vydávat zákony omezující svobodu slova nebo tisku, právo lidu pokojně se shromažďovat a právo podávat státním orgánům žádosti o nápravu křivd.“ – *První dodatek (1789)*

„Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo filmovým společnostem.“ – *čl. 10 Úmluvy (1950)*

„(1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.
(2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.
(3) Cenzura je nepřípustná.“ – *čl. 17 Listiny základních práv a svobod (1991)*

Evropské doktríny:

- Evolutivní výklad lidskoprávních dokumentů
- Pozitivní závazky států
- Horizontální účinek lidských práv
- „Chilling effect“

Evolutivní výklad:

„The Court must also recall that the Convention is a living instrument which (...) must be interpreted in the light of present-day conditions.“

-- *Tyrer v. UK, 1978, § 31*

„ Vedle subjektivních faktorů na straně jednotlivce je při posuzování "obvyklosti, resp. oprávněnosti" výdaje třeba vzít v úvahu i faktory objektivní; mezi ty mimo jiné patří technologický vývoj (např. mobilní telefony, internet) a s ním související změny ve způsobech komunikace, získávání informací, styku s úřady, sdružování apod., resp. vývoj technologií, skrze něž je realizováno právo jednotlivce na osobní rozvoj, vztahy s ostatními lidmi a vnějším světem, tedy právo na soukromý život (...).“

-- *I.ÚS 22/10, 2010, § 27*

Právo x svoboda (práva s pozitivním a negativním statutem)...

Pozitivní závazky:

„The Court reiterates the key importance of freedom of expression as one of the preconditions for a functioning democracy. Genuine, effective exercise of this freedom does not depend merely on the State’s duty not to interfere, but may require positive measures of protection, even in the sphere of relations between individuals...“

– *Appleby et al. v. UK, 2003, § 39*

„ Listina garantuje základní práva, která představují subjektivní veřejná práva. Základní práva ze své podstaty působí přímo mezi jednotlivcem a státem. V některých případech ovšem působí základní práva tak, že jednoduchým právem ‚prozařují‘. Tak je tomu ve vztazích horizontálních, tedy ve vztazích, které nejsou založeny na nadřízenosti a podřízenosti, tj. ve vztazích, v nichž jsou si jejich účastníci rovni (...). Garance vlastnického práva podle čl. 11 Listiny se sice bezprostředně týká toliko vztahu mezi jednotlivcem a státem, avšak kromě toho, že tato ustanovení zajišťují povinnost veřejné moci jednat tak, aby do vlastnického práva jednotlivce sama nezasahovala, zavazují veřejnou moc, aby vlastníkovu poskytla ochranu v případě, kdy by jeho vlastnické právo bylo rušeno či omezováno ze strany třetích subjektů“

-- *IV.ÚS 1735/07, 2008, § 30*

„Chilling effect“:

„ Protection of journalistic sources is one of the basic conditions for press freedom (...). Without such protection, sources may be deterred from assisting the press in informing the public on matters of public interest. As a result the vital public-watchdog role of the press may be undermined and the ability of the press to provide accurate and reliable information may be adversely affected. Having regard to the importance of the protection of journalistic sources for press freedom in a democratic society and the potentially chilling effect an order of source disclosure has on the exercise of that freedom, such a measure cannot be compatible with Article 10 (art. 10) of the Convention...“

-- *Goodwin v. UK, 1996, § 39*

=>

- 1. Síťová neutralita, svobodný přístup k obsahu na Internetu i neodpovědnost prostředníků jsou hodnoty chráněné čl. 10 Úmluvy a čl. 17 Listiny**
- 2. Stát je povinen nejen do nich nezasahovat, ale také je aktivně chránit, a to i ve vztazích mezi soukromými subjekty**
- 3. ALE: Nejde o neomezitelné hodnoty, lze do nich zasahovat, jde-li o přiměřený zásah sledující legitimní cíl**

Kritérium: test proporcionality

„Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.“

-- čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod

Příklady

1. Odpovědnost provozovatelů internetových diskusí za příspěvky uživatelů

- „Prolux v. Měšec.cz“ – rozsudek Nejvyššího soudu z 31. 7. 2013, sp. zn. 23 Cdo 2623/2011
- Delfi v. Estonsko, ESLP 2015
- „zjevná protiprávnost“ (šíření rasismu, dětská pornografie)

2. Blokování domén .cz

- growshop-headshop.cz atd.
- bohemiashop.cz
- lottoland.cz
- a další...

„Nařizuji správci domény CZ.NIC, z.s.p.o., provedení úkonu spočívající v zamezení, že držitelé nebude umožněno užívání (provozování) doménového jména a převod doménového jména na třetí osobu.“

§ 79e TŘ:

„Zajištění nehmotné věci

(1) Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že jiná nehmotná věc, než která je uvedena v § 78 až 79c, je určena ke spáchání trestného činu nebo k jeho spáchání byla užita, nebo je výnosem z trestné činnosti, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán rozhodnout o zajištění takové nehmotné věci. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Předchozího souhlasu státního zástupce není třeba v naléhavých případech, které nesnesou odkladu. Policejní orgán je v takovém případě povinen do 48 hodin své rozhodnutí předložit státnímu zástupci, který s ním buď vysloví souhlas, nebo je zruší. Proti rozhodnutí o zajištění nehmotné věci je přípustná stížnost.“

Test proporcionality

0. Legitimní cíl

→ Ochrana práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti

1. Vhodnost

→ Je omezení schopno dosáhnout cíle?

2. Potřebnost

→ Nezbytné? Nelze jinak, s menším zásahem do LP, s většími garancemi, méně paušálně atd?

3. Poměrování

„Napadené ustanovení (...) obsahuje pouze vágní a zcela neurčité stanovení povinnosti právníckým nebo fyzickým osobám, které ve výše uvedeném rozsahu provozní a lokalizační údaje uchovávají, "na požádání je bezodkladně poskytnout orgánům oprávněným k jejich vyžádání podle zvláštního právního předpisu.". Ačkoliv napadená vyhláška v § 3 konkretizuje (...), ze samotného znění napadeného ustanovení § 97 odst. 3 zákona o elektronických komunikacích (...) zřetelně nevyplývá, o jaké oprávněné orgány a o jaké zvláštní právní předpisy se konkrétně jedná. (...) Takto vymezená právní úprava umožňující masivní zásah do základních práv nespĺňuje požadavky kladené na určitost a jasnost z pohledu právního státu.“

„Uvedený způsob (ne)vymezení spektra oprávněných orgánů veřejné moci, jakož i (ne)vymezení účelu, pro který jsou uchovávané údaje oprávněny požadovat, Ústavní soud nepovažuje za dostatečný a předvídatelný. Ačkoliv podle citovaného ustanovení (...) použití uchovávaných údajů podléhá soudní kontrole, a to v podobě vydání povolení ze strany předsedy senátu (a v přípravném řízení soudce), bylo primárně povinností zákonodárce, aby (...) namísto zcela neurčitého vymezení podmínky použití uchovávaných údajů "o uskutečněném telekomunikačním provozu" za účelem "objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení" zřetelněji a jednoznačněji stanovil jak předpoklady a podmínky pro jejich použití, tak i rozsah jejich použití.“

-- *Pl.ÚS 24/10, § 46 a 48*

2. Blokace nepovolených internetových her

§ 82

Blokace nepovolených internetových her

(1) Poskytovatelé připojení k internetu na území České republiky jsou povinni zamezit v přístupu k internetovým stránkám uvedeným na seznamu internetových stránek s nepovolenými internetovými hrami (dále jen „seznam nepovolených internetových her“).

(2) Na seznam nepovolených internetových her se zapíše internetová stránka, na níž je provozovaná internetová hra v rozporu s § 7 odst. 2 písm. b).

(3) Povinnost podle odstavce 1 jsou poskytovatelé připojení k internetu splnit ve lhůtě 15 dní ode dne zveřejnění internetové stránky v seznamu nepovolených internetových her.

- „Povinni zamezit v přístupu“?
- „Internetová stránka“?
- Nezbytné?
- **Účastníci?** („Účastníky jsou též další dotčené osoby, pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech.“ -- § 27 správního řádu)
- Efektivní soudní ochrana?

Test proporcionality

0. Legitimní cíl

→ Ochrana práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti

1. Vhodnost

→ Je omezení schopno dosáhnout cíle?

2. Potřebnost

→ Nezbytné? Nelze jinak, s menším zásahem do LP, s většími garancemi, méně paušálně atd?

3. Poměrování

Více ústavního práva do IT!

Více IT k Ústavnímu soudu!

UNIVERZITA KARLOVA
Právnická fakulta

Děkuji za pozornost

21.10.2015

Marek Antoš

24